

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izbaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin, brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo trispodna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin, za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: „Veleizdajniški“ proces v Zagrebu. — Kaj nam manjka? — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Razno. —

Podlistek: Slavka.

„Veleizdajniški“ proces v Zagrebu.

V Zagrebu se te dni odigrava za Rauchovo justico jako sramoten proces. Znano je, da je bilo 53 Srbov obtoženih veleizdajstva in da je sedaj po 6 mesečnem preiskovalnem zaporu prišlo do obravnave, ki vzbuja senzacijo po celi Evropi. Vsi uglednejši listi so poslali posebne poročevalce k tej obravnavi in slava Rauchovega režima se bo na ta način raznesla po celi Evropi.

Toda hrvatska vlada ne pusti, da bi se brzojavno nepristransko poročalo. Cenzura je jako stroga in se vsako neprijetno brzojavko konfiscira.

Svoj čas smo že poročali, česa dolži obtožnica srbske veleizdajnice, zato danes ne bomo tega ponavljali. Zadostuje naj, da so nekatere točke te fulminantne obtožnice take, da vzbujajo naravnost zasmeh in pomilovanje. Doslej je bil zaslišan glavni krivec Pribičević, kateremu pa kaj pozitivnega niso mogli dokazati, zlasti ker se Pribičević noče zagovarjati oziroma na mnoga predsednikova vprašanja ne da odgovora, češ da se ga mora postaviti nasproti glavni priči, znanemu Nastiću, ki je spisal brošuro „Finale“, v kateri je „razkril“ veleizdajniško zaroto. Pribičević pravi, da noče zato odgovarjati, ker bi potem Nastić iz njegovih odgovorov lahko popravljal svojo obtožbo in krivil dejstva, da bodo vzbudila dvom resnice.

Pri zaslišanju Pribičevića se je tudi izkazalo, da je državno pravdnništvo direktno falzi-

ficiralo članke in notice v srbskih listih, katere je baje pisal Pribičević, in so branitelji obtoženca dokazali, da kaj takega, kar se očita Pribičeviću, sploh nikjer ni bilo natisnjeno!

Dalje je sodni dvor pri čitanju „veleizdajniških“ pisem, ki jih je napisal Pribičević, odklonil zahtevo, da se ta pisma prečitajo v originalu, ampak je dal prečitat le od Nastića napravljen prepis, v katerem je ta namenoma izpustil dve strani ter ostanek kakor trdijo branitelji tendenciozno zavil, torej prav navadno ponaredil in skrivil.

Od dne do dne se je jasnejše kaže, dapo- stane ta proces evropski škandal. Neki inozemski poročevalec je dejal, da je pred dvanajstimi leti poročal o procesu zoper Armence v Carigradu, da se je pa tam veliko bolj pošteno vse vršilo. Ni mogel pojmiti, da so spričo dostojne avstrijske justice na Hrvatskem take nezaslišnosti mogoče. Seveda je le pod takim režimom to mogoče, a pomisliti se le mora, da spada Hrvatska k Avstro-ogrski monarhiji in da bo cela država od tega procesa umazana!

Pribiti pa moramo še nastopanje hrvatske stranke Frankovec v tem procesu. V zadnjem času je „Hrvat. Sloboda“ razkrila o dr. Franku jako nečedne stvari. Neki Kruzić se je obrnil na dr. Franka, naj mu kot persona grata pri vladi izposluje koncesijo za izseljniško pisarno. Dr. Frank se je za to uslugo že naprej dal plačati in sicer mu je moral Kruzić izstaviti menico za 10.000 K, katere bi moral seveda Kruzić plačati Franku, ako mu izposluje koncesijo. Frank ni dosegel koncesije, ne sicer iz vzroka, ker je ni mogel, ampak ker je to koncesijo izposloval drugemu, ki mu je najbrž še več plačal. Kruzić je potem komaj dobil

Ustnice male, nežne se ji niso zganile, niti mišica ji ni vstrepetala v obrazu, samo ročice bele kot iz porcelana je sklenila, kot da hoče z molitvijo priklicati nekaj težko pogrešanega, globoko ljubljene, kar pa je tako daleč in prihaja le v sanjah, ki so lepe, da se osolzi oko...

Slavka še ni ljubila nikdar prej, a takrat, ko so se uprle v njo velike njegove oči, takrat je vedela, da je on tisti, ki ga je že željno čakala njena duša... Takrat se ji je zganilo gorko v srcu, orosile so se ji oči in zazdelo se ji je, da je velik praznik in so vsi srečni in veseli.

Že misel na njega je bila sladka, a kadar je stal poleg nje, kadar ji je govoril zamolklo, resno, tedaj bi pokleknila pred njega in ga zaprosila, naj ji bo dober, naj je ne biča s temi tihimi pogledi, naj ji pove tisto veliko, zaželeno besedo, da jo ljubi.

Pa on je bil nem, njegovo lice se ni nasmehljalo nikdar, in nikdar ji ni govoril o ljubezni. Mračni so bili njegovi pogledi, njegove besede celo osorne in često ji je zabrusil v obraz tako žalično besedo, da je zastokala... Nikdar ji ni govoril nežno, nikdar se ji prijazno nasmehljalo, morda tega njegovo resno lice niti ni znalo. Govoril je z njo o stvareh, ki so njo

nazaj izstavljeno menico in zdaj je „Hrvat. Sloboda“ prinesla fotografski posnetek te menice. Seveda je to odkritje vzbudilo na Hrvatskem senzacijo, od katere pa Frankovec skušajo odvrniti pozornost s tem, da vprizorijo druge škanđale in sicer, da so v nedeljo dejansko napadli poslance Supila, ki je Franku najbolj v želodec in Pribičevića, brata obtoženca istega imena, ter Banjanina. Napadalcii so imenovane obkolili ter jih začeli tepsti z železom okovanimi palicami. Občinstvo je oprostilo napadene, toda vendar sta bila Supilo in Banjanin precej ranjena. Napadalcii so potem demonstrirali pred sodiščem zoper veleizdajalce s klici: „Na vislice z njimi!“ Značilno je tudi, da so stražniki mirno gledali napad ter raje šli čuvat Frankovo hišo, da se ne primeri kakšna protidemonstracija.

Zadnje vesti poročajo, da hočejo Frankovec terorizirati ves Zagreb ter naščuvati prebivalstvo proti Srbom, hrvatsko-srbski koaliciji in proti onim inozemskim časnikarjem, ki ne poročajo o veleizdajniškem procesu tako kakor žele Rauch in njegovi frankovski zavezniki. Frankovec so napadli dalmatinske visokošolee ponoči ter jih silili, da bi klicali: „Doli s Srbi!“ Ker tega niso hoteli storiti, so jih pretepli tako, da je eden nezavesten obležal na tlaku. Opolnoči so Frankovec napadli pristaše dr. Mile Starčevića, ki se je ločil od frankovske stranke ter z revolverji streljali nanje. Ranjenih je bilo čez 10 oseb. Policija je to počenjanje frankovskih furtimašev mirno gledala, kar brez vsakega dvoma vzbuja sum, da so bili napadi naročeni in sicer od Raucha samega, kateremu edini in zvesti prijatelj je veliki Hrvat dr. Josip Frank!

Ne moremo dovolj obsojati tolovajski nastop rodnih nam bratov Hrvatov, ki so zapeljani po

tako malo zanimale, a kadar je pričel o njej sami, je bila v njegovih besedah sama krutost...

Trudila se je na vse načine, da bi mu ugajala čim bolj, a vse zaman.

Ako je obstala pri izložbi svilenih bluz, se ji je prezirljivo nasmehnil, a o kaki veselici mu ni smela govoriti.

Ni ga bilo dneva, da bi ne našel kake napake.

Včasih, a to le redko kdaj, šta govorila o ljubezni drugih deklet in tedaj je vselej dejal:

„Niti ene izmed njih bi ne mogel ljubiti.“

In to ji je delo dobro — vsaj je vedela, da še morda nobene ne ljubi, in nov up ji je vstal v duši.

A on se ji je zdel tako nedosegljiv: kar je nosil on v svoji temni duši, ji je bilo tako tuje, in že je skoro obupala, da bi si ga kdaj osvojila.

Ali vendar. Ako se je le ganila na ulico, gotovo sta se srečala in pridružil se ji je takoj.

„Zakaj ste tako plašni? Zakaj niste odkritosrčni?“ ji je dejal nekoč in jo pogledal temno in osorno.

In tedaj je začutila tudi Slavka, da je res vse, kar mu govori, prisiljeno, a tisto, kar bi mu tako rada povedala — leži na dnu sreca zaklenjeno z velikim zapahom, katerega bo

Slavka.

Spisal Josip Premk.

Tisto noč, ko se ji je prvič sanjalo o njem, je zajokala na glas... Lepe so bile tiste sanje, mogočne kot glas proroka, pa kaj ko je bilo vse le sen in ni bilo v njem nič resnice...

V zakurjeni sobi sta sedela, roko v roki, srce na srcu, tako tesno drug poleg drugega, da so ga božali njeni dihi.

Z roko v roki, srce na srcu... in gardine so bile zastрте, zapahnjena so bila vrata — vse je bilo darovano iz ljubezni, iz velike, težke ljubezni, ki dela edino življenje lepo...

Lepe so bile tiste sanje in ko se je Slavka prebudila, je zavzdihnila, zajokala je kot zajočo zaljubljena deklica, kadar je sama in misli na svojega fanta.

Sklonila se je v postelji, da ji je zdrknila odeja do pasu, in tako je sedela tam v mehkih blazinah in slabo razsvitljeni sobi vsa otožna in mladostne grudi, ki so se jasno začrtavale pod nočno tančico, so se ji dvigale ob vsakem vzdihu...

Tam v kotu je stal kip madone in tja je uprla Slavka svoj solzen pogled.

Morda je molila...

gotovih osebah začeli ostudni boj proti Srbom, hoteč izsiliti, da bi se kakor leta 1902 zopet začeli pogromi proti Srbom. Smo mnenja, da je dr. Frank velika nesreča za hrvatski narod in dokler se vpliv tega človeka, ki služi vladi in zlasti baronu Rauchu, v Zagrebu ne stre, bo hrvatski narod vedno v neslogi in razcepljen podlegel Madžaronom. Inozemsko časopisje je vse na strani „veleizdajalcev,“ torej bi že vsled tega, da se Hrvatska ne osmeši pred celim svetom, morali vsi Hrvati nastopiti proti nasilnostim, ki jih je vprizorila Rauchova vlada s procesom glede „veleizdaje!“

Kaj nam manjka?

Za uspešni razvoj kake politične stranke je poleg stvari, katerih smo se v prejšnjih člankih že večkrat dotaknili (predvsem razširjenje naprednega časopisja), treba še dvoje: dela v cevi in denarja.

Mislimo si pri tem takih delavcev, ki delajo za stranko, bodisi potem, da so to njeni voditelji ali vsak pristaš posebej. Za manjše podrobno delo je vsakdo dober, zlasti ob času volitev. Težje je pa dobiti dobre organizatorje in govornike in na vzgojitev teh je treba najprej gledati.

Novi izvrševalni odbor narodnonapredne stranke je sklenil, da organizira somišljenike po deželi in nekaj članov je prevzelo nalogo, da pojde če treba vsako nedeljo na deželo. Da ta sklep ni ostal samo sklep, ampak da se na najboljši način uresničuje, nam so dokaz ljudski shodi, katere so člani izvrševalnega odbora prirejali že par nedelj po deželi in sicer z lepim uspehom, ki mora vsakega somišljenika navdati z nado, da se bo dalo jako veliko napraviti, ako se bo — delalo.

Pri tem pa nastane pomislek, ali bo pa teh par delavcev, ki so se tako požrtvovalno vrgli na organizacijo stranke, zadostovalo? Ali bodo vzdržali pri napornem trudu, ko žrtvujejo edini prosti dan v tednu za razvoj stranke, morda pol leta ali celo leto? Pa če tudi vzdržijo, ne bodo mogli zadostiti povsod, ker bo treba v en in isti kraj po večkrat iti. Povsod, kjer so se še doslej priredili shodi, je ljudstvo klicalo govornikom ob slovesu: Pridite zopet kmalu! Koliko krajev na deželi si želi shodov, a ni mogoče ustreči, ker je premalo ljudi na razpolago. In končno si moramo tudi misliti, da bo treba ne samo s političnimi, ampak tudi z gospodarskimi vprašanji nastopiti in zato pridobiti strokovne predavatelje. Kaj naj se torej stori, da se pridobi delavcev?

Znano je, da med pristaši narodnonapredne stranke ne manjka zmožnih oseb bodisi za politična ali gospodarska predavanja. V izobilju jih je, toda eni se nočejo posvetiti takemu delu

moral odkleniti prvi on, ker da bi prva rekla ona, zato je bila mnogo preboječa.

In od tedaj se ga je skoro bala, ker zdelo se ji je, da ji vidi v dušo, da mu je znana vsaka njena misel, a on vendar molči, samo motri jo s tistimi resnimi očmi.

Nekoč sta sedela zvečer v parku in bogve kaj mu je prišlo na misel, da jo je povprašal:

„Pravite, da ste včeraj jokali?“

Kaj sličenega mu je pripovedovala večkrat, a navadno je na taka pripovedovanja molčal ali pa se je malomarno nasmehnil.

„Da, jokala sem —“

„In čemu?“

„Ne vem.“

„No, brez vzroka menda pameten človek ne joka.“

„Jaz vam ne morem povedati —“ je zavzdihnila in čutila je v grlu, kot da jo duši železna pest.

Tedaj je stisnil ustnice in se zazrl v njo. Široko so se mu razprle oči in nekaj krutega mu je zasenčilo obraz.

„Jaz bi vas pretepel —!“ je siknil čez nekaj časa.

„Zakaj? Kaj sem vam storila?“ ga je pralašala plaho in debela solza se ji je utrnila v

iz prirojene komoditete, drugim je šport veliko več nego procvit stranke in tretji se nočejo pokazati v javnosti, ker so premehki in ne prenesejo nobene kritike. Veliko je pa takih, ki bi radi prišli na pomoč, a so tako samoljubni, da se sami nočejo ponuditi in ker jih nihče ne naprosi, — ker se največkrat ne ve zanje — ostanejo lepo tiho v zatišju, česar gotovo ni odobravati.

Naloga izvrševalnega odbora je torej, da poišče take osebe ter jih pozove na sodelovanje. Marsikoga je treba še posebej osrčiti, ker se boji javnosti. Dandanes je vendarle za vsakega častno, ako nastopa za stranko, ker vsakdo ve, da to ne dela iz dobičkaželjnosti, kajti pri narodnonapredni stranki so sinekure ponehale. Tem večjo hvalo zasluži torej vsakdo, ki se ne-sebično žrtvuje za stranko in to zanj ne more biti sramotno, pač pa zelo častno.

Drugič je pa zadnji čas, da se ustanovi za mlajši naraščaj, za akademični in neakademični govorniški tečaj s socijalnimi predavanji.

Da se to še doslej ni zgodilo, je velika napaka napredne stranke. Ljudstvo si ne želi vedno akademično izobraženih mož, različnih doktorjev in profesorjev, ampak tudi govornikov iz ljudstva samega. In take govornike si mora stranka vzgojiti v govorniškem in socijalnem tečaju.

Najprej naj bi se ustanovil tak tečaj za Ljubljano in takoj nato za deželo. V Ljubljani bi okrajne politične organizacije izbrale primerne osebe, ki bi obiskovale tečaj. Nekateri bi se sami oglasili, druge je pa treba zopet pozvati. Rekli smo zgoraj, da imamo v izobilju ljudi, katere je treba le poiskati. Koliko mladih ljudi je pri naprednih denarnih zavodih ter v privatnih službah, ki so bili sprejeti le vsled tega, ker so naprednega političnega mišljenja. Od teh se že lahko pričakuje, da tudi kaj store za stranko. Večina bi rada pomagala, le prilike jim je treba dati in tako priliko bi jim nudil govorniški tečaj s socijalnimi predavanji.

Potem bi se napravil tečaj za mladeniče z dežele. Vemo, da bi se ga jako veliko oseb vdeležilo in če se pomisli, da postanejo ti potem bojevniki za stranko na deželi, je po sebi umevno dana potreba takih tečajev. Klerikalci prirejajo take tečaje po večkrat na leto in vemo, da stranki ni žal za tisti denar, ki ga za to stvar da. Stranka dobiva lepe obresti od tega.

V organizacijo stranke spada torej tudi ta stvar in treba se je bo lotiti, predno pride poletje, kajti poletni čas ni nič kaj ugoden za take prireditve.

Nervus rerum ali živa potreba so pa denarna sredstva. Tudi na to stran se je doslej premalo ali skoro nič storilo. Treba je zdaj pri resni notranji in zunanji reorganizaciji stranke tudi na denar misliti. Strankin davek

očesu. Rada bi ga prijela za roko, jo pritisnila k ustnicam in poprosila ponižno: — „O, bodite usmiljeni, te vaše besede me bičajo... o bodite dobri in povejte tisto veliko, zaželjeno besedo...“

„Hej, vidite,“ je nadaljeval s temnim obrazom, „kadar vas vidim, da jokate, ker sem vas morda ranil s svojim besedami, — sem vesel. Te vaše solze ljubim, ali razumete? Čujte, čemu vam je vaš ponos, da nočete govoriti tako, kot vam nareka srce?“

Tedaj ga skoro in razumela, ker da bi jo poznal natanko, o tem ni mislila.

„Jaz, da sem ponosna? O, motite se!“

„Da, ponosna!“ je zatrdil. „Ali kesali se boste radi tega ponosa, — verujte mi! Sicer pa me to nič ne briga; trmoglavke ste vse — in jaz vem, da se ne bom nikdar ponižal pred kakim dekletom — baš zato, ker mislite, da moramo biti vaši sužnji.“

In potem je šel.

Uro pozneje pa sta se zopet sestala in spremil jo je doma.

Poznala sta se namreč po njenem bratu že skoro eno leto.

„Vi ste nekako otožni, kaj vam je?“ jo je povprašal, ko je pristopil k njej.

Njegov glas je bil naenkrat mil in hvaležno ga je pogledala.

je potreben in vsak zvest somišljenik si ne bo pomišljeval prispevati v strankino blagajno. Res je ravno za naprednjake narodni davek strašno velik, toda nič manj radi ne bodo pristaši tudi za stranko žrtvovali.

Ustanoviti se ima „narodni sklad“ in zanj nabirati od pristaša do pristaša. Kako naj se uredi to nabiranje, je naloga finančnega odseka v izvrševalnem odboru. Po našem mnenju in v svrhu najložje kontrole bi bilo najbolje, da se uvedejo bloki z lističi po 10 in 20 vinarjev. Take malenkostne zneske lahko vsakdo pogreša in končno se precej nabere. Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača!

Končujoč svoje organizatorične članke le želimo, da vodstvo narodnonapredne stranke uvaža vse nasvete, ki smo jih tekom pol leta priobčevali v listu. Somišljenikov je pa istotako dolžnost, da se ravnajo po njih, bodisi, da se vodstvo inicijativno udeleži ali ne. Le kadar bo vsak posameznik stal na svojem mestu ter nekaj tudi sam od sebe storil za stranko, ne pa da bi mu bilo treba vedno sunek pod rebra, le tedaj se bo lahko reklo, da imamo nado na zmago v lepi deželi Kranjski. Bog daj!

Politične vesti.

Državni zbor. V sredo se je zopet sešel državni zbor. Češki radikali so otvoritev s hrupnimi medklici motili, da se ni moglo slišati ne starostnega predsednika, ne Funketa in ne ministrskega predsednika. Za predsednika zbornice je bil izvoljen namesto dr. Weißkirchnerja kršćanski socijalec dr. Pattai, ki je dobil 247 glasov. Kandidat „Slovanske enote“ dr. Pacak je dobil 103 glasove. Socijalni demokratje so oddali prazne glasovnice. Za podpredsednike so bili izvoljeni: dr. Laginja (poprej Pogačnik), Zazvorka, Starzynski, dr. Pernerstorfer in dr. Steiner. Po volitvi zapisnikarjev in rediteljev je govoril ministrski predsednik Bienert, katerega so pa češki radikali tako motili, da se ga ni moglo slišati. Bienert se je dotaknil zunanjega položaja ter omenil dogovor s Turčijo, vsed katerega si je monarhija pridobila mirnim potom pravice do Bosne in Hercegovine. Nepojasnjene so še razmere s Srbijo in Črnogoro, ki zahtevata neizpolnjive zahteve, vendar upa, da se bo mirnim potom dalo tudi s tema državama doseči sporazumljenje. Glede notranjega političnega položaja je ministrski predsednik povdarjal, da so se, ker se parlamentarno ministrstvo ni moglo sestaviti, poklicale v ministrstvo osebe, ki morajo po rojstvu in političnem prepričanju veljati kot polnovredni zastopniki svoje narodnosti. Dalje je omenil potrebo reforme poslovnika, rekrutni zakon in podržavljenje železnic. Omenil je tudi nadaljni program vlade, zlasti zakon o aneksiji, jezikovne predloge, italijansko fakul-

„Kaj mi je, — saj veste! Zakaj ste tako kruti? Saj vam vendar nisem ničesar storila!“

Tedaj jo je prijel za roko in jo skoro poprosil:

„Odpustite mi — saj se ne razumem...“

„In čez pol ure boste zopet taki —?“

„Vsega ste krivi sami?“

„Jaz?“

„Zakaj ste plašni? Zakaj ne govorite odkritosrečno?“

Njegov glas se je zopet spremenil in lice mu je postalo resno.

„Moj Bog, kako ste čudni!“

Skoro jokajoč je bil zopet njen glas, a on je zmajal z glavo in jo spremljal do doma molče.

Tako so tekli dnevi in Slavka je molčala. Vedela je, da ne bo imela nikdar tistega poguma, da bi razodela temu temnemu človeku, da ga ljubi. —

In vse to je premišljevala sedaj, ko se je prebudila iz sanj. Debele solze so ji polzele po licu in mladostne grudi so se ji dvigale ob vsakem vzdihu... Dolgo, dolgo še ni zaspala in slednjič je sklenila kakor že mnogokrat, da mu pove... —

Počasi se je opravila, vzela knjigo in odšla v park.

teto itd. Govoril je tudi o položaju državnih financ ter apeliral na delavnost zbornice. V drugi seji v četrtek je prišel na vrsto nujni predlog dr. Šušteršiča glede bosanske agrarne banke, katero hočejo Madžari izkoristiti v svoje namene. Druga seja je bila mirna. Sodbe, kako bo deloval državni zbor, ni mogoče izreči, kajti pri nekaterih strankah je veliko dobre volje. Ravnotako se ne more reči o nastopanju „Slovenske enote“. Oficijelno je razglasila, da bo v opoziciji proti vladi; kako se bo ta opozicija izražala, bo pokazala bodočnost.

Avstro-srbski spor. Srbska vlada se je vdala, ker je izpoznala, da se ne more ustavljati velesilam in da je to najsigurnejša pot, ki vodi še do nekega vspeha. Javno mnenje na Srbskem je seveda razburjeno, v listih in v neklih poslanskih krogih se govori še vedno, da no-bena vlada ne sme in ne more odstopiti od sklepov, katere je skupščina storila glede teritorijalnih in gospodarskih koncesij. To opozicija javnega mnenja na Srbskem treba v prvi vrsti pripisovati odurnemu in oblastnemu tonu oficijoznih glasil avstrijskega ministrstva vna-njih reči in še prav posebno hujskanju klerikalnih listov v Avstro-Ogrski proti Srbiji. Ako bi ti premenili svojo taktiko in opustili hujskanje in zahteve, naj Srbija kolikor mogoče pred celo Evropo ponižno in spokorno prosi odpuščanja, bi se tudi srbsko javno mnenje potolažilo in bi odobrilo sklep srbske vlade, ki je pripravljena dati s cirkularno noto vsem velesilam na znanje, da resignira na teritorijalne in druge koncesije in predložiti svojo zahtevo, da se ji odpre trgovska pot do Adrije, evropski konferenci. V tem zmislu pišejo tudi vsi najuglednejši angleški, francoski, italijanski in nemški listi in nadejati se je, da se bodo končno tudi avstrijski klerikalci streznili ter opustili svojo hujskajočo taktiko.

Srbija odnehava. Srbija se opira od vsega začetka na Rusijo ter je tudi mislila, da jo bo podpirala v vseh njenih zahtevah. Ko je pa Rusija izdala noto na Srbijo, v kateri opozarja, da velevlasti niso razpoložene, da bi podpirale misel o teritorijalnih odškodninah v prid Srbije, ter jo opozarja, naj opusti misel na kompenzacije. Na to noto je Srbija izročila zastopnikom velesil odgovor, v katerem pravi, da Srbija ne namerava izzvati vojne z Avstrijo, niti izpremeniti svojega pravnega razmerja do nje. Srbija smatra bosansko hercegovsko vprašanje za evropsko in z ozirom na to izročila Srbija, zaupajoč na modrost in pravičnost velesil, svojo stvar brez vsakega pridržka tem kot pristojnemu sodišču ter vsled tega ne zahteva od Avstro-Ogrske nikakšnih odškodnin, niti teritorijalnih, niti političnih, niti gospodarskih. Kljub temu se pa Srbija še vedno pridno oborožuje in ne samo proti Avstriji, ampak tudi

proti Turčiji, ker je na meji Sandžaka zbrala vojaške sile. Položaj je še vedno nejasen in Avstrijo bo to stalo tako ogromne stroške kakor malokatera stvar.

Bojkot avstro-ogrškega blaga v Turčiji je jenjal. Pretečeni teden je namreč prišlo do sporazuma med našo monarhijo in Turčijo glede Bosne in Hercegovine. Takoj dan po podpisu tega sporazuma je ponehal bojkot. To je torej jaseen dokaz, da je turška vlada sama organizirala in vzdrževala ta bojkot. Kajti, dasiravno je turška vlada prej vedno in ponovno zagotavljala avstro-ogrskemu poslaniku v Carigradu, markizu Pallaviciniju, da bo storila vse, kar je v nje moči, da bojkot jenja, ni bojkot vendar hotel jenjati, dokler ni prišlo do definitivnega sporazuma, dokler ni bil dotični zapisnik podpisan. Kakor hitro se je pa to zgodilo, ni bilo bojkota več.

Za župana v Pragi je bil zopet izvoljen dosedanji župan dr. Groš.

Novi predsednik severoamerikanskih Zedinjenih držav g. Taft je 4. t. m. slovesno prevzel svoj urad. V svojem nastopnem govoru je prezident Taft izjavil, da bode nadaljeval boj svojega prednika proti ogromnim trustom ali kartelom velikokapitalistov, nadalje je obljubil izvesti revizijo carinskih tarifov in spopolnitev armade in mornarice.

Revolucija v Perziji. Perzijski revolucionarji nameravajo zasesti glavno mesto Teheran. Vodi jih Rus Panov, ki so ga proglasili za predsednika perzijske republike.

Iz slovenskih dežel. Nova slovenska stranka na Štajerskem.

Začetkom leta smo pisali, da se kljub ločitvi duhov na Štajerskem v narodno in v kmečko ali klerikalno stranko vzdržujejo še vedno konservativci, ki hočejo ohraniti prejšnjo slovo na Štajerskem in izdajajo tudi svoj list „Sloga.“ Preteklo nedeljo se je vršil tudi zapupni shod te stranke, ki ima največ pristašev v pujskem in gornjeradgorskem okraju. Udeležilo se ga je kakih 200 zaupnikov. Dr. Ploj je povdarjal potrebo sloge med štajerskimi Slovenci ter razvil program nove stranke, ki se hoče odločno boriti proti vsemu, kar bi žalilo verski ali narodni čut štajerskih interesov. Stranka bo zastopala interese vseh stanov ter se borila za izpopolnitev slovenskega šolstva. Dr. Ploj je poročal tudi o delovanju državnega zbora ter h koncu povdarjal, da je spričo resnih časov skrajni čas za štajerske Slovence, da se združijo, zato se pa mora organizirati zopet stara konservativna stranka.

O deželnozborskih volitvah je govoril veleposestnik I. Zemljič. Zagovarjal je slovo med

slovenskimi zastopniki v deželnem zboru, ki morajo vsi na podlagi skupnega programa delati, kajti le v složnosti je moč. Predlagal je resolucijo, v kateri se izreka želja, da se ob volitvah zedinijo vse tri politične stranke in da se pooblasti odbor nove tretje stranke, ki se ima danes ustanoviti, da stopi v dogovor s „Kmečko zvezo“ in „Narodno stranko.“

O organizaciji je razpravljaj dr. Rosina iz Maribora. Izmed dosedanjih deželnih poslancev pripada eden „Nar. stranki,“ dva „Kmečki zvezi,“ ostalih sedem pa ni zadovoljnih z nobeno dosedanjih strank in stoji izven njih. Posegel je nazaj do početka razpora med štajerskimi Slovenci, ki raste od znanega nastopa dr. Korošca ter omenil ustanovitev „Narodne stranke“ in „Kmečke zveze.“ Veliko štaj. Slovencev pa ni zadovoljnih z obstoječima strankama, zato se morajo organizirati v posebno stranko, ne da bi jemali privržencev drugim strankam. Namen tega zborovanja je torej, da se združijo vsi ti nezadovoljni elementi. Že obstoječi stranki si hočeta pri deželnozborskih volitvah mandate razdeliti in pri tem bi bili drugi izključeni, kar se pa mora preprečiti. „Narodna stranka“ in „Kmečka zveza“ si domišljujeta, da sta edini pravi zastopniki slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajerskem, kar pa ni res. Ker nam je dosedanja vlada tako sovražna, je potrebno enotno postopanje pri volitvah.

Nato so se izvolili v odbor nove stranke dr. Jurtela, župan Plohl od Sv. Tomaža, župan Ravšl iz Obreža, dr. Ploj in župan Zemljič. Ta odbor si bo kooptiral še druge zaupnike in potem posegel tudi v volilni boj oziroma skušal doseči enotno postopanje Slovencev pri deželnozborskih volitvah.

Narodna stranka je priredila preteklo nedeljo osem jako lepih shodov po Savinski, Šaleški, Mislinjski dolini in v Posavju. Dnevni red pri vseh shodih je bila razprava o političnem položaju, o jezikovnem vprašanju in o socialnem zavarovanju. Shodi so bili po večini dobro obiskani.

Občinske volitve v Celju se vrše 15., 16. in 17. marca t. l. Slovenci se ne udeležijo volitev, čeprav bi bilo to dobro, da vsaj svoje glasove preštejejo. Enkrat se mora začeti!

Izprememba posesti ob narodni meji. Pred približno 1 letom so prišla na dražbo posestva Nemca Rajmunda Wieserja in sicer hiša z gostilno v Hočah, vinograd s hišo v Pivoli, vinograd s hišo in njivami v Radoselu, nadalje obsežni vinogradi s sadonosnikom, gozdom, travniki in 3 hišami pri sv. Petru, vse blizu Maribora. Vsled opozoritve slovenskega visokošolca, da je nevarno, da pridejo vsa ta posestva v nemške roke, je gosp. dr. Vekoslav Kukovec iz

Trava je bila še polna rosnih biserov, drevje je stalo nemo, nič ni šelestelo in metulji so posedali po cvetnih glavica h orošeni.

Sama ni vedela, kaj jo je gnalo tako rano iz mesta, saj tudi tukaj je dolgočasno mirno.

A vendar je bilo lepo, mnogo lepše ko v njeni spalni sobici, kjer jo je zrla le madona, kot da noče razumeti njenih prošenj.

Tedaj se je zahotelo Slavki, da bi legla v travo, zatisnila trepalnice in jih ne razstrla nikdar več. Tako bi ležala tam, bleda, brez življenja, sredi dehtečih cvetk, kjer je on tolikrat — tako v jutru posedal... Morda bi prišel tudi sedaj in jo videl voščeno blede z osinjelimi ustnicami, ki so ga tolikrat prosile:

„O, ne bičaj, to boli!...“

Morda bi se mu vsaj takrat zasmilila, morda bi se sklonil k njej in jo poljubil skesano...

Ali pa bi se nasmehnil prezirljivo in šel mimo s srdom v očeh — bogve kaj skriva njegova duša...

Počasi je stopala po drobnem, rosnem pesku, ki je hreščal pod njenimi drobnimi nožicami in zdajpzdaj se je ozrla naokrog, morda že ne prihaja.

Pa nič se ni zganilo, samo rosa je kapljala raz liste na njen širokokrajni slamnik, pod katerim so hrepenenja in težkega pričakovaja mežikale njene jasne oči.

Tam daleč nekje so se začeli votli glasovi, oddaljen komaj slišen ropot — mesto se je prebujalo iz spanja, a tam — tam gori nekje je počila pod trdim korakom suha veja.

Slavka se je stresla...

Pravil ji je večkrat, da hodi po lesu in parku, ko je še vse ovito v jutranji mrak, a ko začuje odkod kak smeh, odhiti, ker se mu zdi, da je s tistim smehom prepojeno in omadeževano vse tiho jutro in nastopa zopet dan poln greha... in gnusobe...

„In v takem jutru bi se zaljubili v dekle, ki bi se sprehajala po parku in odbežala istih misli z vami?“ ga je prašala nekoč, ko ni vedela drugega govoriti.

„Zaljublil?“ se je nasmehnil. „Morda bi se, in ljubil bi jo — samo nerad bi ji povedal, da jo ljubim.“

„Kako to?“

„Ker se mi zdi, da je vse krasno in lepo, kar človek nosi skritega v duši — profanirano in omadeževano s prvo besedo... Kdor pove, ta je zagrešil in izgubil vse, kar je prej lepega imel.“

Slavka je takrat molčala, ker ga ni razumela. Sedaj pa se ji je zdelo, da ima skoro moč pregrešiti se zoper njegove nazore...

„Molčite in hrepenite, ker v tem je moč in v tem je krasota, a ko dosežete, je ubito in

tako nizko vse in ničesar več nimate, nad čemer bi žejalo vaše sree.“

Tako ji je govoril večkrat in Slavka je znala, da ji ne pove nikdar, tudi ako jo ljubi. —

Tedaj se je za njo nekaj zganilo in ko se je ozrla prestrašena, ga je zagledala z lahnim nasmehom okoli svežih ustnic.

„Pa ste rani!“

Hotela mu je nekaj odgovoriti, a ko se je zazrla v njegove resne oči, ki so jo motrile tako strogo, je povsila pogled in je vztrepetala.

„Čemu ne govorite, lažje vam bode, dasi je mnogo bolje, ako molčite!“ ji je dejal in jo prijel za roko. „Vi se mi smilite!“

„Ne — — ne, ne morem! Vi — — ste — prokleti!“ je vzkliknila v joku in odhitela v divjih skokih tja proti jezeru.

Tedaj se je nasmehnil... a ta smeh je bil grenak in globoka žalost mu je zasenčila lice.

Potem je posegel v žep, raztrgal nekaj, kar je bilo pisano v tisti drobnih knjižici kakor verzi in je planil za njo...

Prav tik jezera že je začutila Slavka okoli pasu dvoje krepkih rok in hip nato na drobnih ustnicah dolg poljub...

Potem sta zavila roko v roki brez besed proti logu...

Celja kupil ta posestva skupno za 42.000 K z namenom, spraviti jih po možnosti v roke slovenskih posestnikov. Akoravno je bila to veličanska žrtev za posameznika, se je namen vendar skoro popolnoma dosegel, kajti danes so vsa ta posestva v rokah slovenskih domačinov iz mariborske okolice. S tem je izkazano, da se z vstrajnim delom in žrtvami posameznikov dá marsikaj doseči v obrambo narodne meje, četudi pri tem „Slov. Gospodar“ dela z zahrbtnimi napadi ovire, kakor se je v tem slučaju odlikoval v čudni slogi z nemškonacionalnimi listi, da bi političnega nasprotnika gmotno oškodoval, dasiravno v najplemenitejšem narodnem delovanju.

V Konjicah je napisal nemčurski občinski tajnik na vsako glasovnico za občinske volitve ime volilca, da bi potem lahko konstatiral, kateri volilec je volil slovenske kandidate. Na pritožbo Slovencev je glavarstvo ukazalo županstvu, da napravi druge glasovnice. Takih hudobnih zvijač se poslužujejo naši narodni nasprotniki povsod, kjer imajo večino, zato je pa dolžnost Slovencev, da jim na prste gledajo ter jih zavrnejo v zakonite meje.

Dr. pl. Derschatta je vsled tega, ker je bil imenovan za predsednika parobrodске družbe Lloyd, odložil državnozborni mandat. Nemški nacionalci kandidirajo za ta mandat znanega Wastiana, ki je v Mariboru proti socialnemu demokratu pogorel. Schönererijanci mu bodo kakor vse kaže postavili protikandidata in ker bodo nemški klerikalci tudi postavili svojega kandidata, pride do ožje volitve. Izključno seveda ni, da bodo Schönererijanci odstopili od kandidature ter prepustili Wastianu mandat.

Pred volitvami na Koroškem. — Volilni boj se je že začel z vso oostrostjo. Nemškim nacionalcem se tresejo hlače posebno za mandate po Sp. Koroškem. Zato hočejo z lumparijo doseči, kar bi ne mogli s poštenimi sredstvi. Izpustiti hočejo po občinah, ki so v njihovih rokah, slovenske volilce, češ ti se itak ne bodo brigali za reklamacijo. Pa so se zmotili. — Slaba jim tudi prede za kandidate. V velikovškem okraju n. pr. ga za vruga ne morejo dobiti. V skrajni stiski so prišli k slovenskemu kandidatu Ellersdorferju, naj bi kot njihov kandidat kandidiral na kmečki program. Pa so seveda dobili „korbec“. Z zanimanjem pričakujemo nadaljnega razvoja volilnega boja. Gotovo je, da pridejo nemški nacionalci oslavljeni v dež. zbor, ali na korist Slovencev ali nemškim kršč. socialcem — kdo ve?

Deželnozbornske volitve na Koroškem. Slovenske kandidate smo že zadnjič objavili, danes pristavljamo še, da je politično društvo postavilo v okraju Celovška okolica - Borovlje za kandidata Janeza Štrukl p. d. Vende, posestnika na Tibičah pri Dholici. Tudi „Korošec“ priporoča postavljene slovenske kandidate.

Občinske volitve v Trstu. Tržaški Slovenci so sklenili, da se udeležijo volitev v mestni svet tržaški ne samo v okolici, ampak tudi v mestu. Volilna reforma, po kateri se bo to pot prvič volilo, daje tudi mestnim Slovencev priliko, da se udeležijo volitev za mestni svet na časten in vspesen način. Ni sicer upati, da se že letos pribore Slovenci kak mestni mandat, vendar pa bodo, zlasti ako pride do ožjih volitev, pokazali, da so važen in odločujoč faktor v Trstu.

Iz Trsta. V cenilni komisiji za osebno dohodnino so zmagali v četrtem, petem in šestem cenilnem okraju slovenski kandidati. — Slovenci se že prav pridno pripravljajo za volitve v občinski svet, ki deluje obenem kot deželni zbor za Trst in okolico.

Kranjsko.

Finančna prokuratura. Vrag vedi, zakaj se v zadnjem času, kjerkoli je mogoče, nastavlja nemške uradnike na Kranjskem. Kakor v zasmeš probujenemu čuvstvu slovenskega naroda se ponemčuje na vseh koncih in krajih in pri finančni prokuraturi je zadnji slučaj naravnost škandal, ki izziva tako, da se ga ne more do-

volj osvetliti. Pri finančni prokuraturi je bilo v prejšnjem času že precej dolgo izpraznjeno mesto koncipijenta. Veliko Slovencev se je potegovalo za to mesto in se informiralo pri prejšnjem kakor pri sedanjem prokuratorju dr. Pessiacku, ako lahko vstopijo. Vsi ti Nemci so rekli, da ni nobene potrebe in da nikogar ne rabijo, poleg tega so pa še vsakega strašili, da je slabo napredovanje itd. Septembra meseca preteklega leta se je pa kar naenkrat slišalo, da je imenovan za koncipijenta neki dr. Wolte brez vsakega razpisa službe. Po sebi umevno je ta Wolte Nemeč in ga je prokurator kar na tihem imenoval, da bi se morda kak Slovenec ne vrnil. Takrat slovenska javnost ni bila nič opozorjena na to. Pretekli teden pa zopet čitamo, da je dr. Wolte postal koncipist in da je bil za koncipijenta imenovan neki pl. Küssewetter, torej Nemeč, zopet brez vsakega razpisa službe. Ne glede na to, da je dr. Wolte v par mesecih postal koncipist, dočim morajo n. pr. pri finančnem ravnateljstvu praktikantje čakati na to mesto pet do sedem let, nas mora imenovanje novega koncipista in takorekoč vtihotapljenje Nemeča na lepo mesto skrajno ogorčiti. Znano je, da je služba pri finančni prokuraturi najlepša služba, ki si jo je sploh mogoče misliti in da je ta urad, kjer poleg enega „Slovenca“ sami Nemci zdehajo dolgega časa, menda edini državni urad, ki dosledno še izdaja nemške odloke in je sploh vsa njegova korespondenca izključno nemška. Naj bi se vendar večja pozornost obrnila na kranjsko finančno prokuraturo in zadnji slučaj je še posebno kričeč. Ko bi se S. L. S., ki se je pri imenovanju novega ravnatelja finančne direkcije za celo leto angažirala kakor bi šlo za njene najvitalnejše interese, ko je šlo vendar samo proti Slovencev, tukaj potegnila in malo pospravila z nemškim smradom pri finančni prokuraturi. Kam bomo pa spravili slovenski visokošolski naraščaj, ako se bodo Nemci importirali na vsako prazno mesto. Na Štajerskem in Koroškem ne dobi Slovenec službe, torej če še na Kranjskem ne, potem naj naši dijaki sploh ne študirajo! Prosimo in opozarjamo naše poslance, da se zavzamejo za stvar ter zahtevajo pojasnil, zakaj se Slovencev, ki so bolj kvalificirani, odriva in nastavlja Nemece pri finančni prokuraturi v Ljubljani.

Tudi pri nas veljaj isto! Sarajevski vojaški zapovednik in obenem šef bosansko-hercegovinske vlade general Winzor je odstopil od tega mesta, ker spoznava, da ni zmožen opravljati svoje službe zaradi nepopolnega znanja deželnega jezika. Cesar je z lastnoročnim pismom priznal vtemeljenost tega stališča ter s tem izrekel umestno in jako dragoceno priznanje, da tudi najvišji uradnik ni na svojem mestu, če ne zna deželnega jezika. Slovenci se moramo še posebej veseliti tega dejstva, kajti v tem oziru smo take raje, — zlasti izven Kranjskega — kakor Bošnjaki. Če se je torej na te oziralo, ki so se šele priklopili Avstriji, bi se moralo prakticirati to za Slovence že od nekdanj, kajti čez petsto let so že zvesti državljani habsburške monarhije, toda oziralo se je v vseh letih le na to, kar je Nemcem prav, nikoli se pa ni vpoštevalo, da morajo tudi za nas biti v vseh uradih osebe, ki so popolnoma zmožne našega jezika in ki tudi z nami sočustvujejo. V tem oziru se bomo Slovenci lahko vedno sklicevali na cesarjevo znamenito priznanje, kadar bomo zahtevali pravice ali protestirali proti krivicam!

Slovenec — minister. Volitev dr. Laginje na podpredsedniško mesto v državnem zboru in odstop poslanca Pogačnika se komentira na ta način, da bodo Slovenci dobili ministra in sicer bo najbrž imenovan kak klerikalni slovenski poslanec lahko tudi za resortnega ministra. Zato se je pa „Jugoslovanski zvezi“, ki velja bolj kot napredna, odstopilo podpredsedniško mesto. Nimamo nič proti temu, ampak še veselimo bomo, ako se imenuje jugoslovanski minister krajan, bodisi da je potem ta tudi klerikalec. Zastopati bo moral pri vladi slovenske koristi ter križati načrte dr. Schreinerju in to zadostuje.

Javna shoda narodnonapredne stranke sta se vršila v nedeljo 7. t. m. in sicer v Kostanjevici in v Trziču. Na prvem sta govorila deželni poslanec dr. Oražen, ki je razmotrival slovensko šolsko vprašanje in pa notranji in zunanji politični položaj naše države, ter dr. Žerjav, ki se je najprej dotaknil bombnega sredstva klerikalcev, namreč vere. Omenil je, da je vselej takrat, kadar klerikalcem ne gre vse prav gladko, vera v nevarnosti. Vera je bila v nevarnosti v Unionu, ko so kmetje nagnali svoje poslance, in je posebno zdaj, ko so šli napredni govorniki na delo. Klerikalce tudi boli, je dejal govornik, ker so se poprej radikalni dijaki zedinili z napredno stranko ter združeno nastopajo proti vsaki korupciji in za napredne ideje. Dr. Žerjav je potem govoril o vinski krizi in o nalogah društva, ki se ima ustanoviti za kostanjeviški sodni okraj. Shodu je predsedoval nadučitelj Malnerič in je bilo na shodu tudi več drugih učiteljev, ki se ne strašijo Lampetovega terorizma, ampak so ostali še vedno tako napredni kakor nekdanj. Čast taki značajnosti, ko se je v zadnjem času ravno med učiteljstvom prigodilo več slučajev — neznačajnosti, celo pri osebaj, ki so popolnoma neodvisne od vsakega! Na shodu v Trziču sta govorila deželna poslanca dr. Vilfan in Jos. Turk. Prvi je poročal o delavnosti in nedelavnosti deželnega zbora ter o sklepih, ki so se izvršili v zadnjem zasedanju. Poslanec Turk je govoril o političnem položaju na Kranjskem ter ostro napadal ponemčevalni sistem kranjske deželne vlade. Notar Marinček je predlagal rezolucije glede slovenskega vseučilišča in protesta zoper ponemčevalni sistem in se izreka zaupnica tržiškemu poslancu dr. Vilfanu. Govoril je tudi predsednik narodne delavske organizacije Ribnikar ter kazal na potrebo ustanovitve podružnice narodnosocialne organizacije.

Javni shodi narodnonapredne stranke prihodnje nedeljo 14. t. m. bodo v Krškem, v Logatcu in najbrž v Škofjiloki.

Za ljubljanskega podžupana je bil izvoljen dr. Ivan Tavčar, ker je prejšnji podžupan vitez Bleiweiss-Trsteniški izstopil iz občinskega sveta. Poslednjemu se je izrekla zahvala.

„Veleizdajniško“ afero imamo že tudi v Ljubljani. Odvetniški kandidat dr. G. je baje na plesu narodne delavske organizacije imel „veleizdajniški govor in neki domobranski frajtar Hlebš ga je ovadil pri pristojni vojaški oblasti in ta državnemu pravdnistvu. Posledica nedolžne stvari, ki nima po sebi umevno prav nič izdajniškega na sebi, je bila, da bo g. dr. G. izgubil častniško šaržo, da se je častnikom prepovedal obisk Narodnega doma in da se je proti imenovanemu gospodu uvedla kazenska preiskava. Lahko torej doživimo tak proces kakor v Zagrebu, seveda v manjšem obsegu!

Klerikalni kandidat za deželni zbor v kmečki skupini Idrija-Vipava je posestnik v Vipavi Perhanc, ker se je prvo določeni Ferjančič odpovedal kandidaturi.

Krščansko socialna zveza v Ljubljani je imela pretečeno nedeljo svoj občni zbor. Zveza združuje v sebi vsa nepolitična klerikalna društva, o katerih se pa kmalu po ustanovitvi kaj malo sliši. Enkrat na leto kakšna igra, izlet na božjo pot in potem se društveno delovanje konča. Priznati moramo, da ravno izobraževalna društva na deželi, tako tudi napredna, ne delujejo mnogo, kajti glavna stvar, ki jo imajo, so časopisi, na katere je pa količkaj izobražen človek že sam naročen. Vsa ta bralna društva in čitalnice so se že preživela in zato je tembolj priporočati, da delujejo podružnice družbe sv. Cirila in Metoda in pa javne ljudske knjižnice, do katerih ima vsakdo pristop, ne da bi mu bilo treba plačati članarine. Na občnem zboru krščansko socialne zveze se je sklenilo, da se vrši prihodnji občni zbor v Št. Jakobu v Rožni dolini in da bodo vsa v zvezi združena društva priredila veselico za Št. Ilj. Tako pametnih ukrepov zveza že davno ni storila in bo menda prvič, da bodo klerikalci nekaj vprizorili za narodno obrambo. Zveza ima v Ljubljani 425 moških članov, ženski oddelek

pa 490 članic. Dr. P e g a n je povdarjal, da je število članov sramotno nizko ter dejal; „Kdor ni član, ta nima ničesar od nas pričakovati, vsaj jaz ne storim ničesar več za take!“ Izkaznica zveze bo odslej priporočilo pri klerikalnih veljakah! Ta bo menda odtehtala za vse druge sposobnosti; no, saj smo v novi eri že navajeni takega postopanja.

Julij Macele, veleposestnik v Gradacu v Belokrajini, je imel pri zadnjih državnozbornih volitvah to drznost, da je nastopil kot protikandidat proti klerikalcu Šukljetu in manjkalo ni mnogo, da ne bi prodr. Za ta velikanski greh so ga klerikalci obtožili, da je v svoji službeni lastnosti kot poštar zadržal neko brzjavko, vsled česar se je neka kupčija v njegovo korist in v škodo prodajalca sklenila. Macele je prišel pred porotnike, ki so ga pa soglasno oprostili ter mu dali s tem sijajno zadoščenje za preganjanje, ki bi bilo lahko uničujoče za uglednega naprednjaka. Iskreno se tudi mi veselimo zadoščenja, ki ga je imel g. Macele po toliko bridkih urah mučnega čakanja, da pride njegova čast neomadeževana na dan.

Radi odprtega pisma na vojnega ministra Schönaicha, ki ga je priobčil „Slov. Narod“ sta prišla pred deželno sodišče kot obtoženca odvetnik dr. A. K o k a l j in urednik Pustoslemšek. Prvi je bil oproščen, drugi pa obsojen na 100 K globe. Prijavila se je ničnostna pritožba od državnega pravdnika radi oproščenja prvega in od zagovornika dr. Tavčarja radi obsodbe g. Pustoslemška.

Slovenski napis na železnici. Na postaji Žirovnica je čakalnica občinska last in župan Kržišnik je dal v zmislu sklepa občinskega odbora dvojezični postajni napis odstraniti ter namestiti samoslovenskega. Železnična uprava je dala nato prebarvati ta napis ter postavila zopet dvojezičnega. Župan je pa protestiral proti temu ter rekel, da naj železnica prevzame čakalnico v svojo last, sicer bo napravil zopet samoslovenski napis. Železnica ni storila tega, zato je župan odstranil tablo z dvojezičnim napisom ter namestil samoslovenskega. Tamošnji čuvaj je napis zopet premenil, — seveda po ukazu — toda župan je zagrozil železnici, da jo toži zaradi motenja posesti ter napravil zopet samoslovenski napis, ki se še zdaj blešči v narodnih barvah ter v oči bode naše nemčurčke in Nemce. Tako dosledni bi morali vedno biti na slovenski zemlji, potem bi kedaj kaj dosegli!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani je imela dne 4. marca svoj IX. redni občni zbor. Iz bilančnega poročila za preteklo leto posnamemo sledeče podatke: **Aktivna:** blagajna K 299.775 94, menice K 5.438.225 29, devize, valute in novci K 36.930 84, predujmi na vrednostne papirje K 1.814.126 86, vrednostni papirji K 1.075.818 20. Dolžniki K 7.588.759 40, realitete in oprava K 200.927 56. **Pasiva:** Delniški kapital K 3.000.000 —, vloge na knjižice K 4.279.981 61, vloge na tekoči račun K 7.015.078 70, upniki K 1.529.351 02, transitne obresti K 47.298 39, rezervni zaklad K 322.192 36, pokojninski zaklad K 30.347 10, čisti dobiček l. 1908 K 217.104 81, skupno s prenosom dobička iz l. 1907 K 224.830 91. Račun izgube in dobička izkazuje: v breme obresti K 706.328 40, upravni stroški, plača in stanarina K 111.427 96, davki in pristojbine K 40.426 29, odpis inventarja in negotovih tirjatev K 9.104 32, čisti dobiček za l. 1908 inkl. prenos iz l. 1907 K 224.830 91. V dobro: Obresti K 924.363 69, iznos bančnih poslov in realitet K 160.028 09, prenos dobička iz l. 1907 K 7.726 10. V preteklem poslovnem letu zvišala se je delniška glavica od K 2.000.000 — na K 3.000.000 —. Skupni promet vseh bančnih oddelkov je znašal K 632.340.981 66. — Na predlog upravnega sveta je sklenil občni zbor izplačati 6% dividendo t. j. K 24 — za vsako delnico, kar znaša skupaj K 120.000 —. Nadalje odkazati od čistega dobička rezervnemu zakladu K 27.807 64, pokojninskemu zakladu K 5.000 —, posebnemu rezervnemu zakladu K 30.000 —, v dobrodelne namene K 7.000 — in K 24.398 31 prenesti na nov račun. — Z veseljem konstatiramo ta lep napredek prve slovenske banke, katera s svojimi podružnicami v Spletu, Trstu, posebno pa v

Celovcu neumorno deluje za povzdigo in procvit slovenskega oziroma jugoslovanskega gospodarstva. In letos že prične z gradnjo lastne palače, katera ne bo le dostojna in ponosna reprezentantinja Ljubljanske kreditne banke, ampak tudi pravi kras in dika metropole slovenske, bele Ljubljane.

Štiridesetletnica avstr. šolskega zakona.

Letos, dne 14. maja, obhajamo štiridesetletnico avstr. šolskega zakona. Predsedstvo društva nemško-avstrijskih učiteljev na meščanskih šolah že poziva vse člane društva, da se naj udeležijo ob tej priliki slavnosti katero priredi društvo na Dunaju. — V okrožnici se pravi med drugim: „Duh, ki živi in diha v tej postavi, nima več svoje domovine na Avstrijskem!“ Potrebno bi bilo, da bi se tudi slov. učiteljstvo častno spominjalo jubileja našega šol. zakona.

„Naša straža“. V predzadnji številki smo v članku „Za narodno obrambo“ opozarjali na potrebo ustanovitve slovenskega obrambnega društva oziroma oživotvorjenje bivše „Naše straže“, ki je imela v tem oziru najboljše namene. Zadnji „Slovenski Branik“ je objavil odprto pismo na takrat izvoljenega predsednika „Naše straže“ g. dr. V. Krisperja, v katerem ga prosi, da skliče občni zbor tega društva in da se izvoli nov odbor. Tudi mi se pridružujemo tej prošnji ter pričakujemo, da bo g. doktor storil svojo dolžnost kot izvoljeni predsednik, čeprav ni o društvu zdaj ne duha ne sluha.

Cerele Franko-Ilyrien. Društvo je že vložilo pravila na deželno vlado in se takoj po njih odobrenju ustanovi.

Reforma kmetijskega kredita. Dr. Grabmayer je vložil v gosposki zbornici svoječasno predlog, s katerim se poziva vlada, naj čimprej vložil v poslanski zbornici zakonski načrt za reformo kmečkega kredita. — Specijalna komisija se je posvetovala o načrtu, ki ga je tozadevno sestavil predlagatelj sam, in je izdala poročilo. — Glavne točke Grabmayerjevega predloga so: 1. zastavne pravice na poljskih in gozdnih posestvih se smejo ustanoviti le za neodpovedljive, v najdalje 60 letih v anuitetah odplačljive terjatve. 2. Terjatve, ki jih imajo na poljskih in gozdnih posestvih kreditni zavodi, navezani na javno polaganje računov, se imajo, če se že sedaj ne odplačujejo v anuitetah, spremeniti v anuitetne dolgove, in se imajo odplačati najdalje v 60 letih; dolžniku pa se mora

dati možnost, da to dobo tudi skrajša. 3. Pri vseh prisilnih prodajah poljskih in gozdnih posestev morajo posredovati javni zavodi (deželni hipotečni zavodi) v svrhu, da očistijo posestva vseh odpovedljivih hipotek, ki se ne dajo amortizirati. 4. Deželni zakonodajni zastopi naj odločijo termine, kdaj stopi ta kreditna reforma v veljavo.

Ravnatelj Zadružne zveze postane, kakor čujemo iz klerikalnih krogov, kaplan Traven, doslej vodja tovarne lesnih izdelkov v Stražišču. Dosedanji ravnatelj dr. Pegan odstopi, ker ima kot deželni odbornik in odvetnik preveč posla.

Slovenski lovski klub priredi tekom tega meseca v Ljubljani razstavo rogovja srnjakov, divjih koz in jelenov in sicer v veliki dvorani Mestnega doma. Pravico razstaviti imajo le društveni člani.

Priporočamo našim rodbinam
Molinsko cikorijo.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobiva se povsod

Steckenpferd
lilijino mlečno milo

Najnežnejše milo za kožo
in proti pegam.

Dobiti je povsod.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Trgovina s špeci-
rijskim blagom

Trgovina z moko in
deželnimi pridelki

A. Šarabon, Ljubljana

priporoča svojo novourejeno **glavno zalogo rudninske vode.**

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene
obleke za gospode, dame

in otroke.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1907
K 12,888.795-43

Denarni promet
K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadrušnjikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Zvezdno!

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5
priporoča

elegantne obleke po meri
iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek,
plaščev iz tirolskega nepremočljivega lodna.

Najsolidnejša postrežba.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

A. Slatnarjevih zvezkov

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:

Ravnokar na novo izšli knjigi:

Pariški zlatar.

Povest iz dobe kralja Ljudvika XIV.
92 strani. Zbarvano podobo. Cena 60 v.
Po pošti 70 vin. Dobiva se tudi v vseh
slovenskih knjigarnah.

Iz dobe punta in bojev.

Dogodki iz okupacije Herceg-Bosne.
Cena 60 vinarjev.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne hranilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristna gojsorske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Spljetu

Podružnica v Celovcu

Podružnica v Trstu

Delniška glavnica:
3,000.000 K

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Rez. fond:

300.000 K

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Ustanovljena l. 1854

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210

G. AUERjevih dedičev, Ljubljana

Wolfove
ul. št. 12

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborni

marčno pivo v sodih in steklenicah.